

Guide til verdensmål og ESG i byggeriet

Sæt fokus på den bæredygtige markedsdialog med verdensmålene

Titel:

Guide til verdensmål og ESG i byggeriet
Sæt fokus på den bæredygtige markedsdialog med verdensmålene

Udarbejdet af:

Foreningen for Byggeriets Samfundsansvar
Christina Schultz, Sekretariatsleder
Nadia Sander Strange, Projektleder

Dato:

12. december 2023
Version 1

Tak:

Tak til arbejdsgruppen for verdensmål for inspiration og input i forbindelse med udarbejdelse af "Guide til verdensmål og ESG i byggeriet".

Med støtte fra:

Realdania

Copyright:

Foreningen for Byggeriets Samfundsansvar

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	4
2. Fra verdensmål til ESG	5
Verdensmål	
Verdensmål til den danske ejendoms-, bygge- og anlægsbranche	
ESG	
EU-krav til bæredygtighed	
3. Den bæredygtige markedsdialog	11
Trin 1: Strategi og vision	
Trin 2: Forberedelse til markedsdialog	
Trin 3: Marked og krav	
Trin 4: Udbud og vægtning	
Trin 5: Leveranceteam og opstartsworkshop	
4. Sammenfatning	27
5. Mere viden og hjælp	29

1. Indledning

Denne guide giver et overblik over hvordan verdensmål kan fungere som ramme for det strategiske arbejde med bæredygtighed i byggeriet, som går forud for, at bygherrer og branchen kan arbejde med bæredygtighed som omdrejningspunkt for markedsdialog.

Guiden er bygget op så, læseren får en introduktion til de rammeværker for bæredygtighed, der findes, og har betydning for byggeriet. Herefter guider publikationen læseren igennem fire trin til den bæredygtige markedsdialog.

Publikationens formål er at guide branchens aktører til større forståelse for, hvordan bygherrer kan indgå i en bæredygtig markedsdialog med afsæt i verdensmålene. Guidens hoved fokus er at tydeliggøre bygherrers muligheder for at gå i dialog med markedet. Vi håber, at alle byggeriets aktører vil have glæde af at få større indsigt i mulighederne for at indgå i markedsdialog, da leverandører også med stor fordel kan opfordre til markedsdialog og

henvende sig proaktivt til bygherrer for at skabe bevidsthed om bæredygtige løsninger, som bygherrerne ikke er bekendt med.

Termen markedsdialog kendetegnes ved, at bygherrer opnår kendskab til markedets muligheder for at levere til et givent bygge- og anlægsprojekt forud for et udbud.

Overordnet er det vigtigt, at viden forankres som del af virksomhedens processer og ikke kun i det enkelte byggeprojekt. Det er centralt at viden og løsninger ikke kun implementeres på projektniveau, da skalering af løsninger og effekter ellers vil gå tabt.

I det følgende afsnit går guiden mere i dybden med, hvordan verdensmål og ESG kan bruges til at rammesætte virksomheders strategiske arbejde med bæredygtighed.

Figur: Det er vigtigt, at viden forankres som del af virksomhedens processer og ikke kun i det enkelte projekt. Figuren her over viser hvordan viden flyder mellem hvert projekt, sådan at erfaringer med verdensmål 5 i byggeprojekt 1 hentes med i byggeprojekt 2 og suppleres med nye tiltag for verdensmål 8. På samme måde kvalificeres løsninger i byggeprojekt 3. Viden fra hvert projekt indgår som del af vidensflow internt i de enkelte virksomheder på tværs af byggeriets værdikæde.

2. Fra verdensmål til ESG

I dette afsnit beskriver guiden kort koblingen mellem verdensmålenes brede internationale fokus på bæredygtighed, og de meget konkrete regionale krav til bæredygtighed fra EU i forbindelse med EU's Green Deal, herunder krav til finansielle aktiviteter i EU-taksonomien, rapporteringsdirektiv CSRD (Corporate Social Reporting Directive) og det kommende direktiv for rettidig omhu CSDDD (Corporate Social Due Dilligence Directive).

Overblikket over disse overordnede bæredygtigheds-systemer viser en retning for prioriteter i det strategiske arbejde med bæredygtighed. Det strategiske arbejde kan med fordel tage afsæt i FN's 17 verdensmål, da verdensmålene sætter en fælles international kurs for bæredygtig udvikling.

For at kunne holde fokus på strategiske ambitioner indenfor bæredygtighed skal der løbende følges op på indsatsen. Det kan man gøre ved at måle på udvikling ved hjælp af en række målepunkter på miljømæssige, sociale og ledelsesmæssige aspekter af virksomhedens aktiviteter. Disse målepunkter kaldes også ESG indikatorer.

Den sidste del af afsnittet omhandler ny lovgivning fra EU. Denne lovgivning er omfattende og gælder i første omgang (2024) kun store virksomheder. Dog er det relevant for alle byggeriets aktører at kende til de nye retningslinjer, da de vil få en betydning for mulighederne for at indgå i samarbejder omkring byggeprojekter fremover.

Verdensmål

Verdensmålene udgør en ambitiøs ramme for global bæredygtig udvikling, fastlagt af FN. Verdensmålene har

til formål at adressere komplekse globale udfordringer såsom fattigdom, ulighed, klimaændringer og bæredygtig produktion. I lyset af disse mål har EU iværksat specifikke initiativer for at operationalisere bæredygtighedsdagsordenen på et mere håndgribeligt niveau, hvor EU-taksonomien og CSRD er afgørende instrumenter.

Som verdensmålene påpeger, står vi i dag over for nogle store globale udfordringer.

Globale bæredygtighedsudfordringer:

- » **Klima:** Inden 2030 skal vi halvere klodens CO₂-udslip, og vi skal begrænse den globale opvarmning til ikke at stige mere end 1,5°C, som er målsætningen i Parisaftalen og anbefalingen fra FN's klimapanel IPCC. Hvis vi ikke ændre praksis, vil den globale opvarmning stige mellem 2,8°C og 3,2°C.
- » **En retfærdig og lige verden:** 700 millioner mennesker lever i ekstrem fattigdom, mens halvdelen af verdens befolkning, cirka 3,4 milliarder mennesker, kæmper for at opfylde basale behov.
- » **Biodiversitet og naturressourcer:** Omkring 1 million dyre- og plantearter er truet af udryddelse, og ifølge Verdensbanken vil det koste verden omkring 2,7 milliarder dollars om året i 2030.

Figur: Viser sammenhængen mellem bæredygtighedsarbejdet med afsæt i verdensmål, fra internationalt niveau i FN, over regionalt niveau i EU, til dansk niveau i form af "vores mål rapporten" og slutteligt arbejdet med bæredygtighed i byggeriet fire udvalgte verdensmål og de udvalgte relevante delmål herunder.

Verdensmål 5 – Ligestilling mellem kønnene: 5.1 stop diskrimination af alle piger og kvinder. 5.5 Kvinder skal sikres fuld og effektiv deltagelse og lige muligheder for lederskab på alle niveauer i beslutningsprocesser inden for politik, økonomi og det offentlige liv.

Verdensmål 8 – Fremme vedvarende, inklusiv og bæredygtig økonomisk vækst, fuld og produktiv beskæftigelse, samt anstændigt arbejde for alle: 8.5 Inden 2030 skal der opnås fuld og produktiv beskæftigelse og anstændigt arbejde for alle kvinder og mænd, herunder også unge og personer med handicap, og med lige løn for arbejde af samme værdi. 8.6 Inden 2020 skal andelen af unge, der ikke er i beskæftigelse eller under uddannelse væsentligt reduceres.

Verdensmål 12 – Sikre bæredygtige forbrugs og produktionsformer: 12.2 Inden 2030 skal der opnås en bæredygtig forvaltning og effektiv udnyttelse af naturressourcer. 12.4 Inden 2020 skal der opnås en miljømæssig forsvarlig håndtering af kemikalier og affald i hele deres livscyklus, i overensstemmelse med de aftalte internationale rammer, og udledning til luft, vand og jord skal væsentligt reduceres for at minimere negative indvirkninger på menneskers sundhed og miljøet. 12.5 Inden 2030 skal affaldsgenereringen væsentligt reduceres gennem forebyggelse, reduktion, genvinding og genbrug.

Verdensmål 17 – Styrk det globale partnerskab for handling og øg midlerne til at nå målene: 17.16 Det globale partnerskab for bæredygtig udvikling skal styrkes, suppleret af partnerskaber med mange forskellige interessenter, der mobiliserer og deler viden, ekspertise, teknologi og finansielle ressourcer, for at støtte alle lande i at nå verdensmålene for bæredygtig udvikling, især udviklingslandene. 17.17 Der skal tilskyndes og fremmes effektive offentlige partnerskaber, offentligt-private partnerskaber og civilsamfundspartnerskaber, som bygger på erfaringer og ressourcestrategier fra partnerskaber.

Verdensmål til den danske ejendoms-, bygge- og anlægsbranche

I projektet "fra Verdensmål til ESG" har Realdania givet midler til at konkretisere arbejdet med verdensmålene i byggeriet inden for fire verdensmål, som er særligt relevant at udvikle løsninger til den danske ejendoms-, bygge- og anlægsbranche. Målene er udvalgt af arbejdsgruppen for verdensmål med afsæt i viden fra vores mål, [en dansk baseline for verdensmål \(link\)](#).

De fire verdensmål er også tæt koblet til Charter for Samfundsansvars 3 principper for ansvarlighed. [Link til charter](#).

Verdensmål 5: Ligestilling og inklusion

Inden for byggeriet har der i mange år været en skævvridning mellem kønnene, hvor kvinder udgør under 10 % af alle medarbejdere i byggeriet, og blandt håndværkerne er der kun knap 4 % kvinder. Disse tal har stort set ikke ændret sig de sidste 20 år, selvom forskning viser, at diversitet giver bedre resultater på bundlinjen.

Verdensmål 8: Ordentlige løn- og arbejdsvilkår

Ejendoms- bygge- og anlægsbranchen har været præget af sager, hvor medarbejdere ikke har fået ordentlige løn og arbejdsforhold. Der arbejdes ligeledes med behovet for at uddanne flere lærlinge og skabe praktikpladser til unge i byggebranchen, som samtidig kan afhjælpe manglen på arbejdskraft.

Verdensmål 12: Ansvarligt forbrug og produktion

Jordklodens ressourcer er under hårdt pres. Byggebranchen er en væsentlig aktør, og Danmark kan ikke komme i mål med de store CO₂-reduktioner, der kræves frem mod år 2030, uden en aktiv indsats fra byggebranchen. Det er derfor nødvendigt, at byggebranchen bevæger sig over i en cirkulær tankegang, hvor affald elimineres og ressourcerne indtænkes i et kredsløb.

Verdensmål 17: Partnerskaber for udvikling

Den danske ejendoms-, bygge- og anlægsbranche er i høj grad præget af silotænkning, hvorfor gode ideer ofte tabes i budgetdiskussioner. Partnerskaber er afgørende for fremtidens ejendoms-, bygge- og anlægsbranche, for at styrke samarbejde og skabe innovation mellem værdikædens aktører, der fremmer bæredygtigt byggeri.

Disse fire verdensmål er et godt sted at starte sit strategiske arbejde med bæredygtighed. De fire mål peger nemlig på centrale indsatsområder, hvor byggeriet har udfordringer. Dermed har hver enkelt virksomhed også en mulighed – og et ansvar – for at bidrage med at løsninger.

ESG

ESG er en måde at strukturere og dokumentere arbejdet med bæredygtighed, som stammer fra den finansielle sektor.

ESG er en bred betegnelse for virksomheders arbejde med miljø- og klimamæssige forhold, sociale forhold og ledelsesmæssige og etiske forhold. Når der tales om ESG tales der også ofte om indikatorer, dette er målepunkter, der sikrer at virksomheder kan følge med i udvikling af indsatser på de tre områder.

Eksempler på ESG-indikatorer er:

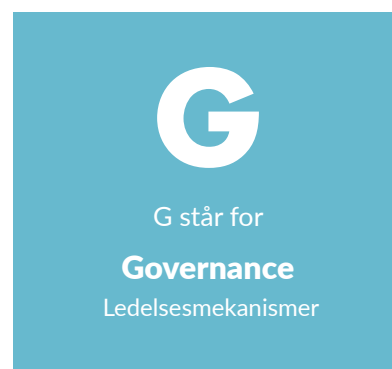
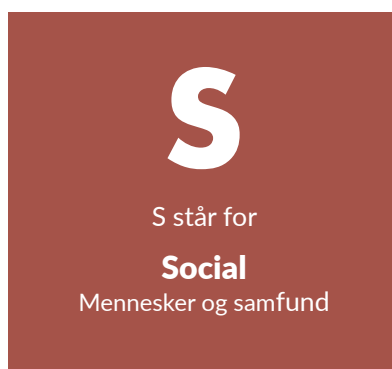
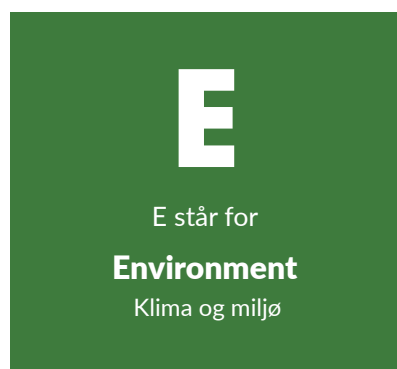
E: CO2-regnskab, energiforbrug, vandforbrug, affaldshåndtering og biodiversitet

S: data på diversitet ift. alder, etnicitet og køn, medarbejderomsætning, sygdom, trivsel.

G: data på ledelsessammensætning, lønvariation fra højeste lønning til lavest og politikker til håndtering af virksomhedens processer mekanismer/ledelsessystemer til håndtering af handlingsplaner.

ESG blev hovedsageligt udviklet til brug for vurdering af indvirkninger på investeringer. ESG har i dag en langt bredere anvendelse og er blevet indarbejdet i dansk lovgivning og EU-lovgivningen i vid udstrækning.

[Læs mere om ESG hos danske revisorer.](#)

EU-krav til bæredygtighed

Fra 2024 skal virksomheder over 500 ansatte indsamle data og rapportere aktiviteter i overensstemmelse med EU's direktiver og reguleringer for bæredygtighed. Direktiverne er særligt målrettet virksomheders dokumentation af bæredygtighed på både miljø, sociale og ledelsesmæssige parametre.

Lovgivningen har til formål at sætte skub i den bæredygtige omstilling ved blandt andet at påvirke kapital i retning af bæredygtige investeringer, der understøtter de 17 verdensmål.

Lovgivning kommer til at ændre fundamentalt ved måden, virksomheder i dag praktiserer og måler deres bæredygtighedsarbejde. Derfor ansætter virksomheder også i stigende grad specialister inden for alle tre områder af ESG. Disse nye medarbejdere skal være med til at udvikle politikker, omsætte dem til handlingsplaner og årligt rapportere på indsatser. Alle dele på en måde der er i overensstemmelse med EU's standarder for bæredygtighedsarbejdet.

[Læs mere om EU's Green deal og hvilke virksomheder der er omfattet af kravene hos Erhvervsstyrelsen her.](#)

Tre vigtige komponenter i EU's Green Deal:

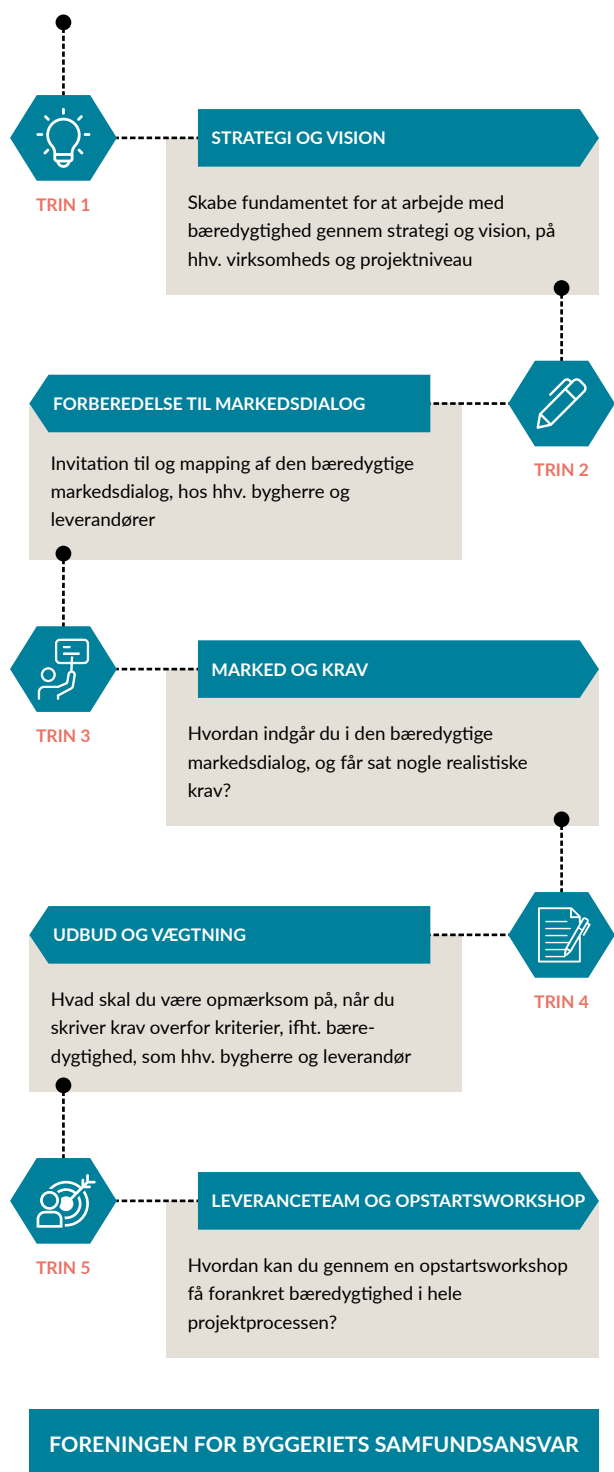
EU-taksonomiens formål er at skabe gennemsigtighed og sammenhæng i investeringer ved at guide kapital mod projekter, der er i overensstemmelse med verdensmålene.

EU's direktiv for bæredygtighedsrapportering (Corporate Sustainability Reporting Directive/CSRD). EU's rapporteringskrav der gælder fra 2024. CSRD skal styrke virksomheders ansvarlighed og gennemsigtighed i forhold til bæredygtighed. Det europæiske rapporteringsdirektiv, Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD), udvider og styrker rapporteringskravene ved at pålægge større virksomheder at integrere grønne og sociale bundlinjer deres årsrapporter.

EU's direktiv for due diligence (Corporate Sustainability Due Diligence Directive/CSDDD). Parallelt hermed er Corporate Sustainability Due Diligence Directive (CSDDD), der sigter mod at forpligte virksomheder til at integrere bæredygtighedsaspekter i deres forretningspraksis og værdikæde. Dette inkluderer krav om at identificere og nedbringe risici for menneskerettigheder og miljø, hvilket fører tilbage til opfyldelsen af verdensmålene.

3. Den bæredygtige markedsdialog

Dette afsnit omhandler den bæredygtige markedsdialog. Markedsdialog er et procesredskab bygherrer kan benytte for at kvalificere deres udbud og justerer krav i forhold til markedets muligheder for at levere løsninger. Der er i byggebranchen en tendens til tilbageholdenhed i forhold til brug af markedsdialog, selvom markedsdialogen typisk vil være med til at styrke krav, så de bedst muligt tager afsæt i praksis.

Forud for markedsdialog med fokus på bæredygtighed ligger et arbejde med virksomhedens egne mission, vision og strategi. Det gælder både for bygherrer og byggeriets øvrige aktører. Med et godt strategisk forarbejde vil bygherrer være skarpe i deres fokus på bæredygtighed i udbud og rådgivere, entreprenører og materialeleverandører vil være i stand til at levere bæredygtighed i såvel proceshåndtering, materialevalg, udførsel og materialeleverancer.

At arbejde strategisk og systematisk med bæredygtighed begynder hos virksomhedens ledelse og skal samtidig være funderet i et formål, der rækker ud over at skabe et overskud til virksomhedens ejere. Det langsigtede, bæredygtige perspektiv skal tænkes ind i alt, hvad virksomheden gør.

I det følgende zoomer guiden særligt ind på bygherrenes arbejde med den bæredygtige markedsdialog, da dette vil være en central driver for bæredygtige løsninger i byggeriet.

Trin 1: Strategi og vision

For at formulere virksomhedens bæredygtighedsstrategi er det vigtigt at afklare, hvor virksomheden har sin største påvirkning, og samtidig hvor det giver mest værdi for virksomheden at arbejde med bæredygtighedsindsatser. Disse indsatser kan med fordel identificeres med afsæt i de fire verdensmål, der er beskrevet tidligere i denne publikation, og som vidensuniverset "fra verdensmål til ESG" fokuserer på.

[Læs mere om indsatser indenfor de fire verdensmål i vidensuniverset "fra verdensmål til ESG" her.](#)

Dobbelte væsentlighedsanalyse en metodisk tilgang til arbejdet med bæredygtighed

Fundamentet for en god bæredygtighedsstrategi ligger i en veludført dobbelt væsentlighedsanalyse. Det betyder, at der skal foretages en analyse, der på den ene side ser på, hvor din virksomheds aktiviteter har størst indvirkning på egen økonomiske bundlinje, så indsatser, der iværksættes, er langsigtede og positive for virksomhedens udvikling over tid, og på den anden, hvad der er af væsentlighed for virksomhedens interessenter og omverden, altså på de sociale og miljømæssige bundlinjer. Er virksomheden omfattet af CSRD, er det et krav at lave en dobbelt væsentlighedsanalyse, men også selvom virksomheden ikke er omfattet vil det være fordelagtigt at

tale det samme sprog som de store aktører, der skal leve op til lovgivningen.

I arbejdet med dobbelt væsentlighedsanalyse kan der arbejdes i følgende rækkefølge:

Intern prioritering

Start med at afdække virksomhedens risici og muligheder og udvælg indsatsområder, der både vil være fordelagtige for virksomhed, økonomi samt de eksterne interessenter/miljø- og klima. Her er det vigtigt, at være transparent omkring valg og fravalg. Sørg for at involvere relevante videns personer i organisationen fx projektledere og indkøbsansvarlige.

Ekstern kvalificering

Involver en bred repræsentation af virksomhedens interessenter til at kvalificere den interne analyse, fx gennem et spørgeskema, fokusgrupper eller interviews.

Sammenlign

Sammenlign den strategiske udvælgelse af prioriteringer med virksomhedens interessenters svar for at vurdere, om egne prioriteringer lever op til de udfordringer, der bliver påpeget eksternt.

Model for **dobbelte** væsentlighedsanalyse

MATERIEL VÆSENTLIGHED

Hvordan påvirker virksomheden samfundet både ift. miljø og mennesker?

FINANCIEL VÆSENTLIGHED

Hvordan påvirker eksterne bæredygtighedsfaktorer (ESG) virksomhedens evne til at skabe værdi.

Virksomhedens bæredygtighedsstrategi

Virksomhedens overordnede bæredygtighedsstrategi er grundlæggende for det videre arbejde med bæredygtighed på projekterne. Start med at se på virksomhedens vision, mission og værdier.

- » **Vision:** Hvilke verdensmål og delmål, der er prioritet for virksomheden.
- » **Mission:** Begrundelse bag hvorfor netop disse verdensmål og delmål er udvalgt og hvad man ønsker at opnå.
- » **Værdier:** Hvordan virksomheden arbejder med verdensmålene samt konkrete målsætninger for hvor virksomheden vil hen inden for en tidsmæssigt afgrænset periode.

Alle tre elementer tager udgangspunkt i væsentlighedsanalysen, og bygger videre på, hvordan man vil bruge konklusionerne herfra strategisk fremadrettet til at afdække udfordringer og muligheder i markedet.

Det er i strategiprocesen, herunder projektvisionen, de overordnede ambitioner og målsætninger er i fokus.

Generelle overvejelser man som virksomhed bør inkludere i sine strategiske overvejelser:

- » Hvilke verdensmål er særligt vigtige for virksomheden – og hvorfor?
- » Hvordan skal en bæredygtighedsstrategi forankres i organisationen?
- » Hvem har ansvaret for, at den bliver implementeret i hverdagen og opdateret løbende?

Hvordan sikres, at bæredygtighedsvisionen bliver kommunikeret og fulgt op på under hele byggeprocessen på projekter?

Offentlig bygherre

Som offentlig aktør, enten statslig, regional eller kommunal, skal din bæredygtighedsstrategi være i overensstemmelse med de politiske beslutninger, der er relevante i din arena. Det kan gøre prioriteringsarbejdet for verdensmålene lettere, men kan også være en udfordring, hvis bæredygtighed ikke er en politisk prioritet. Her gælder det om at finde måder hvorpå det kan inkorporeres i økonomien på trods af, at der ikke er sat ekstra ressourcer af i budgettet.

- » *Er bæredygtighed en integreret del af din tilgang til byggeri, eller en mere ad hoc-tilføjelse til stramme budgetter? Har din organisation (fx stat eller kommune) en verdensmålsstrategi som I kan tage afsæt i?*

Almen bygherre

Som almen bygherre har du en særlig mulighed for at tænke totaløkonomisk, da du vil være bygningens ejer på sigt og derfor både skal stå for byggeri og drift.

- » *Har din organisation en verdensmålsstrategi som I kan tage afsæt i? Kan I tænke i langsigtede løsninger i jeres projektportefølje, der går på tværs af prioriterede verdensmål?*

Privat bygherre

De private aktører er ikke underlagt udbud og tilbuds-lovgivningen, og kan vælge frit ud fra sine prioriteter, hvordan et byggeri skal udføres. Som privat aktør skal du dog være opmærksom på, at hvis din virksomhed er over en vis størrelse, er du omfattet af EU-lovgivningen under Green Deal.

- » *Har din virksomhed en verdensmålsstrategi som I kan tage afsæt i? Kan I udnytte friheden i jeres 'udbudsproces' til at efterspørge nye innovative løsninger?*

Bæredygtighed i byggeprojekter

Det er vigtigt, at der er udarbejdet en bæredygtighedsstrategi for virksomheden før man begynder at arbejde strategisk med bæredygtighed på projekter. På den måde sikres det, at en sammenhængende tilgang med reelle resultater og læring.

Ved projektniveauet, kommer bæredygtighedsvisionen, -programmet og -planen i fokus. Disse elementer kan med fordel defineres ved hjælp af bæredygtighedstillæg til ydelsesbeskrivelsen.

[Find bæredygtighedstillæg til ydelsesbeskrivelsen og skema for rådgivningsydelse på bæredygtighed her.](#)

Bæredygtighedsvision for projektet

Bæredygtighedsvisionen er den overordnede strategiske retning for byggeprojektet. Den skal optimalt set tage udgangspunkt i bygherres bæredygtighedsstrategi, og har til formål at oversætte de generelle målsætninger for bæredygtighed til en projektkontekst.

- » Hvor meget skal virksomheden leve op til lovgivningsmæssigt (compliance)?
- » Hvilke yderligere bæredygtighedsambitioner ønsker virksomheden at arbejde med?
- » Skal bygningen certificeres eller følge nogle specifikke standarder/guidelines (conformance)?
- » Hvilke bæredygtighedsområder under udvikling, vil virksomheden være frontløber på?

Til at hjælpe med dette, kan virksomheden kontakte rådgivere, interesseorganisationer eller orientere sig i allerede eksisterende bæredygtighedsmateriale.

Bæredygtighedsprogram

Arbejdet med visionen skal munde ud i et bæredygtighedsprogram, der beskriver de overordnede projektmålsætninger til mere konkrete ønsker. Et bæredygtighedsprogram er et dokument, der oversætter bygherrens overordnede vision til konkrete målsætninger og krav ift. bæredygtighed for det aktuelle byggeprojekt.

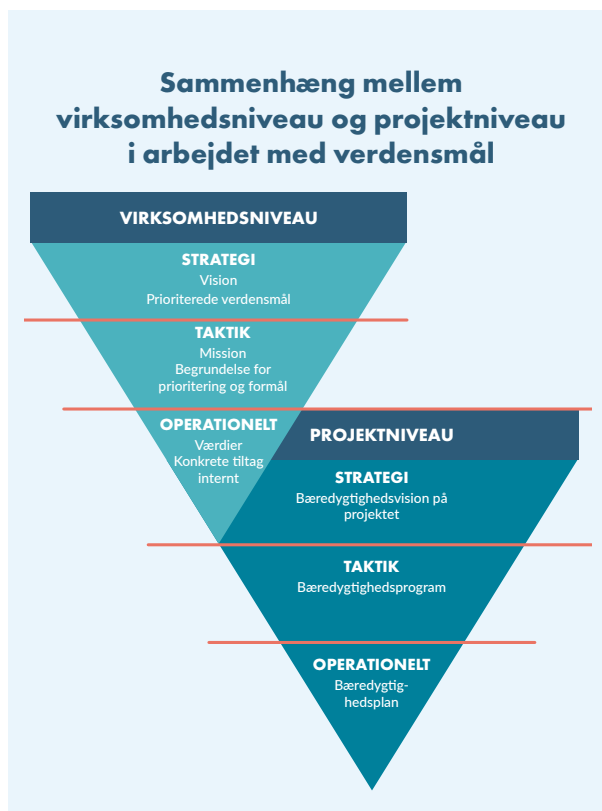
[Læs mere om hvordan et bæredygtighedsprogram kan sammensættes i Værdibygs vejledning om emnet her.](#)

Bæredygtighedsplan

I bæredygtighedsplanen konkretiseres og operationaliseres bæredygtighedsvision og strategi til konkrete indsatser. I bæredygtighedsplanen konkretiseres bæredygtigheds tiltag i forhold til projektets tidsplan og ansvar for indsatser fremgår tydeligt.

En bæredygtighedsplan er et centralt dokument, som samler visioner og krav til bæredygtighed for et byggeprojekt.

[Se mere om håndtering af processen med implementering af bæredygtighedsplanen i Værdibygs vejledning om bæredygtighedsledelse her.](#)

Trin 2: Forberedelse til markedsdialog

Markedsdialog som katalysator for mere bæredygtigt byggeri

I forberedelsen af et bæredygtigt byggeprojekt er markedsdialogen med til at skabe et bedre og mere realistiske udbud. Det er derfor som bygherre vigtigt at orientere sig i de forskellige muligheder for at indgå i dialog med markedet i løbet af et udbud.

Markedsdialogen er en unik mulighed for, at leverandører og bygherrer kan samskabe et projekt med fokus på bæredygtighed fra start, afdække risici og undgå fejl. Markedsdialogen kan også helt konkret handle om, hvilke bæredygtige løsninger, der eksisterer på markedet, som bygherre kan efterspørge.

Ved markedsdialog forud for et udbud, er der en række juridiske krav, man skal være opmærksom på, så man ikke utilsigtet kommer til at forvride konkurrencesituationen. Selvom man jf. udbudsloven ikke kan efterspørge konkrete løsninger og produkter kan man i sin markedsdialog arbejde med følgende aktiviteter:

Markedsanalyser

Det første man som bygherre kan gøre, er at lave markedsanalyser for, hvad der findes på markedet af eksiste-

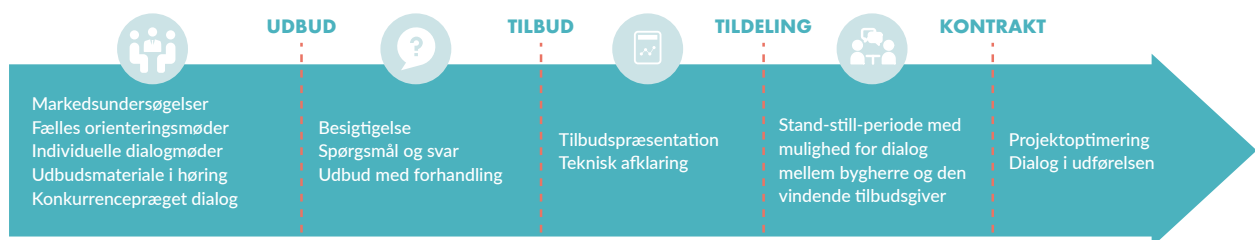
rende bæredygtige løsninger. På den måde sikrer man, at leverandørernes ressourcer bruges mest effektivt. Det kan både være generelle markedsanalyser og projektspecifikke analyser. På den måde kan beslutninger træffes på et oplyst grundlag.

Etablere partnerskaber på tværs

Det er også på dette tidlige stadie af projektudviklingen, at partnerskaber kan tænkes ind. Partnerskaber kan lette arbejdet med bæredygtighed gennem processen. I valget af samarbejdspartnere kan man som bygherre fokusere på at sikre at både projekt og proces håndteres med særligt fokus på ligestilling, anstændige arbejdsforhold og ansvarligt ressourceforbrug.

Offentliggøre projekt og bæredygtighedsvision

Markedsdialogen sættes i gang, når bygherre offentliggør sin bæredygtighedsvision for projektet, herunder hvilke særlige verdensmål, der er udvalgt, med henblik på, at potentielle leverandører kan mappe egen kapacitet og kernekompetencer op mod projektets vision. I invitationen til markedsdialog kan man som bygherre opstille sit projekt sammen med sin bæredygtighedsvision, og fortælle hvad man konkret efterspørger viden på, for at kunne forbedre sit udbud.

Kilde: Værdibyg vejledning "Dialog i udbudsprocessen" ([link](#)).

Trin 3: Marked og krav

Det tredje trin i vejen mod mere bæredygtige byggeprojekter er kravstilling.

I denne fase handler det for bygherre om at skabe det bedste fælles fundament for at kunne inkorporere bæredygtighedskrav i udbuddet. Den primære udfordring ligger i at finde balancen mellem at være ambitiøs, men samtidigt at stille krav, der kan mødes af markedet.

Skriv krav, der beskriver de initiativer, I ønsker på projektet, fremfor krav der kun beskriver en eventuel bod, hvis det går galt og kontrakten ikke kan opfyldes. Det giver et mere positivt og samarbejdsorienteret fundament for processen fremfor en konkurrencepræget nulfejlskultur.

Bæredygtighed i udbud

Der er juridisk set ret vide rammer for bygherre til at stille krav til bæredygtighed i udbuddet. Offentlige og almene bygherrer, som er omfattet udbudsloven, kan benytte de frivillige udelukkelsesgrunde, som anført i udbudslovgivningen.

Som bygherre skal man her være opmærksom på, at kravene skal være i forbindelse med kontraktens genstand, dvs. et projekt. Der kan altså ikke stilles krav om at bydende virksomheder fx har en generel miljøpolitik, men man kan godt selv lave en miljøpolitik for projektet, som bydende skal skrive under på.

I 2022 blev princippet om "køb grønt eller forklar" fastsat i forbindelse med revision af udbudsloven. Princippet skal være med til at gøre offentlige bygherrers udbud grønnere. Hvis man som offentlig bygherre ikke indkøber med hensyn til miljø og klima, skal man derfor forklare, hvorfor man ikke har gjort det.

Bæredygtig kravstillelse

Der er desuden to andre måder, hvorpå der kan indtænkes bæredygtighed i kontrakten:

- » Ved at stille krav til ydelsen
- » Ved at stille krav til tilbudsgivers erfaring og kvalifikationer. Hvad har nøglemedarbejdere af relevant erfaring/kvalifikationer med at arbejde med at indtænke bæredygtighed/klima/social bæredygtighed i løsningen?

Der kan bl.a. arbejdes med at stille realistiske krav ved:

Orienterings- og dialogmøder

Denne del af dialogen kan bl.a. bestå af fælles orienteringsmøder eller individuelle dialogmøder, hvor man kan tage dialogen med relevante aktører individuelt. På den måde undgår man, at der af konkurrencemæssige hensyn bliver holdt på løsninger, som ved et fælles møde potentielt ikke ville komme frem i lyset. Du kan bl.a. efter-

spørge viden og løsninger der omhandler verdensmål 5 om ligestilling mellem køn, verdensmål 8 om anstændige jobs og verdensmål 12 om ansvarligt forbrug og produktion – indenfor alle mål gælder spørgsmål både proceshåndtering og designløsninger.

Udbudsmateriale i høring

Hvis man som bygherre har stillet høje bæredygtighedskrav til sit projekt, kan det være en god idé at sende det foreløbige materiale i åben høring. Det kan give konkret feedback fra byggeriets aktører, i forhold til om det er realistiske krav, som markedet kan møde. Derudover kan det give indikationer på, hvorvidt de valgte løsninger er unødigt dyre eller at de kan forbedres. Det er dog vigtigt for bygherre at være konkret omkring, hvilken specifik del af udbuddet, man ønsker feedback på, da det ellers kan være en ressourcekrævende opgave for de tilbydende virksomheder at indgå i og vil afføde et stort arbejde internt i bygherreorganisationen at skulle håndtere tilbagemeldinger. Fx kan man beskrive, at man særligt ønsker feedback på udfordringerne relateret til løsninger knyttet til de udvalgte verdensmål.

Konkurrencepræget dialog og udbud med forhandling

Disse to udbudsformer giver mulighed for at tage en dialog med en række potentielle bydere løbende før og under udbuddet.

Trin 4: Udbud og vægting

Det er vigtigt, at man som bygherre tager højde for de juridiske overvejelser, som et udbud indebærer. Ifølge Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens vejledning om grønne udbud, skal følgende tre punkter overvejes:

1. Afklar indkøbsbehovet

Denne del handler om, hvordan bygherre kan indkøbe og forbruge mindre, for at minimere miljøbelastning. Et af de vigtige elementer, som vejledningen lægger vægt på, er hvordan bygherre kan blive klogere på markedet gennem en markedsundersøgelse. Eksempler på relevante undersøgelser er bl.a. levering, kvalitet, genbrug af materialer.

2. Udformning af udbudsmaterialet

Bygherre skal overveje følgende elementer:

- » De grønne krav skal stilles i henhold til **kontraktens genstand** – dvs. projektet. Man kan altså ikke stille krav til, at den tilbydende virksomhed fx har en bæredygtighedsstrategi på virksomhedsniveau, men man kan godt stille krav til bydendes leverance til projektet.
- » Når man skal formulere krav til **udelukkelse, egnethed og udvælgelse**, kan bygherre vælge at udelukke tilbudsgivere, som har tilsidesat gældende forpligtelser inden for det miljøretlige område fra udbudsproceduren.
- » Man kan vælge at fastsætte krav til leverandørernes **tekniske og faglige formåen** i form af krav til referencer, der dokumenterer, at leverandørerne har erfaring med tilsvarende grønne leverancer, som ordregiver ønsker i sit udbud.
- » I forhold til udbuddets **tildelingskriterier**, kan grønne hensyn inddrages på forskellige måder. F.eks. kan bygherre vælge at evaluere på omkostninger og herunder inddrage totalomkostninger eller livscyklusomkostninger, ligesom bygherre kan fastsætte kvalitative underkriterier med fokus på miljø og klima, så længe disse kriterier er knyttet til kontraktens genstand.

- » Den **tidsmæssige opfyldelse af kravene**, kan både fastsættes som krav, der skal være opfyldt på tidspunktet for kontraktens ikrafttræden, og som krav, leverandørerne skal opfylde i kontraktens løbetid, f.eks. ét år efter kontraktens ikrafttræden, afhængigt af hvor modent markedet er i forhold til de grønne løsninger. Den sidste model kan være med til at motivere til innovation og arbejdet med grønnere løsninger i markedet.
- » Kontraktvilkårene også indeholde en **ændringsklausul**, der giver ordregiver mulighed for at ændre kontraktens genstand til en grønnere løsning i løbet af kontraktens løbetid. Ændringen skal være forudset i klare, præcise og entydige klausuler.

3. Efter udbuddet

Leverandøren skal ved levering eller udførelsen af kontrakten overholde de krav, bygherre har fastsat i udbudsmaterialet, og levere det, der er tilbudt. Bygherre har kontrolpligt af, at leverandøren overholder ordregivers krav og/eller den tilbudte løsning, hvis der opstår tvivl om, hvorvidt dette er tilfældet. Hvis bygherre ikke udfører en sådan kontrol, kan det efter omstændighederne have karakter af en ændring, som ikke kan foretages uden at gennemføre en ny udbudsprocedure. I løbet af kontraktens udførelse kan ordregiver med fordel have fokus på løbende at følge op på egne erfaringer med kontrakten og tendenser i markedet med henblik på, hvordan kommende indkøb kan blive grønne. På den måde sikrer bygherre, at læring fra denne proces bliver en integreret del af bygherrens bæredygtighedsindsats.

Overvejelser til udbud og vægtning

1. Skal bæredygtighed være et ultimativt krav eller et tildelingskriterie? Her skal man som bygherre overveje, om man er villige til at lade leverandører konkurrere på kriteriet, eller om det afgørende at have med (så skal du stille krav)?
2. Har I som bygherre den nødvendige viden og kompetencer til at kunne evaluere på tilbuddene?
3. Er det en ide at lave omvendt licitation, hvor krav til bæredygtighed inkorporeres? Omvendt licitation indebærer at tilbuddet gælder for et fastsat beløb eller budget. På denne måde undgår man, at bæredygtighedstiltag bliver sparet væk. Det kræver dog, at man som bygherre har kendskab til markedet og ved, hvad det har at byde på for netop den fastsatte pris.
4. Ønsker man som bygherre at indkøbe særlige materialer direkte gennem bygherreleverancer? Dette vil fastholde intentionen om et bæredygtigt projekt, men indebærer samtidigt en risiko ved uprøvede materialer og at løsninger ikke bliver en integreret del af projektet.
5. Hold fast i visionen via opstartstworkshop med leveranceteamet – [link til dialogværktøj](#).

Foto: Jonathan Grevsen

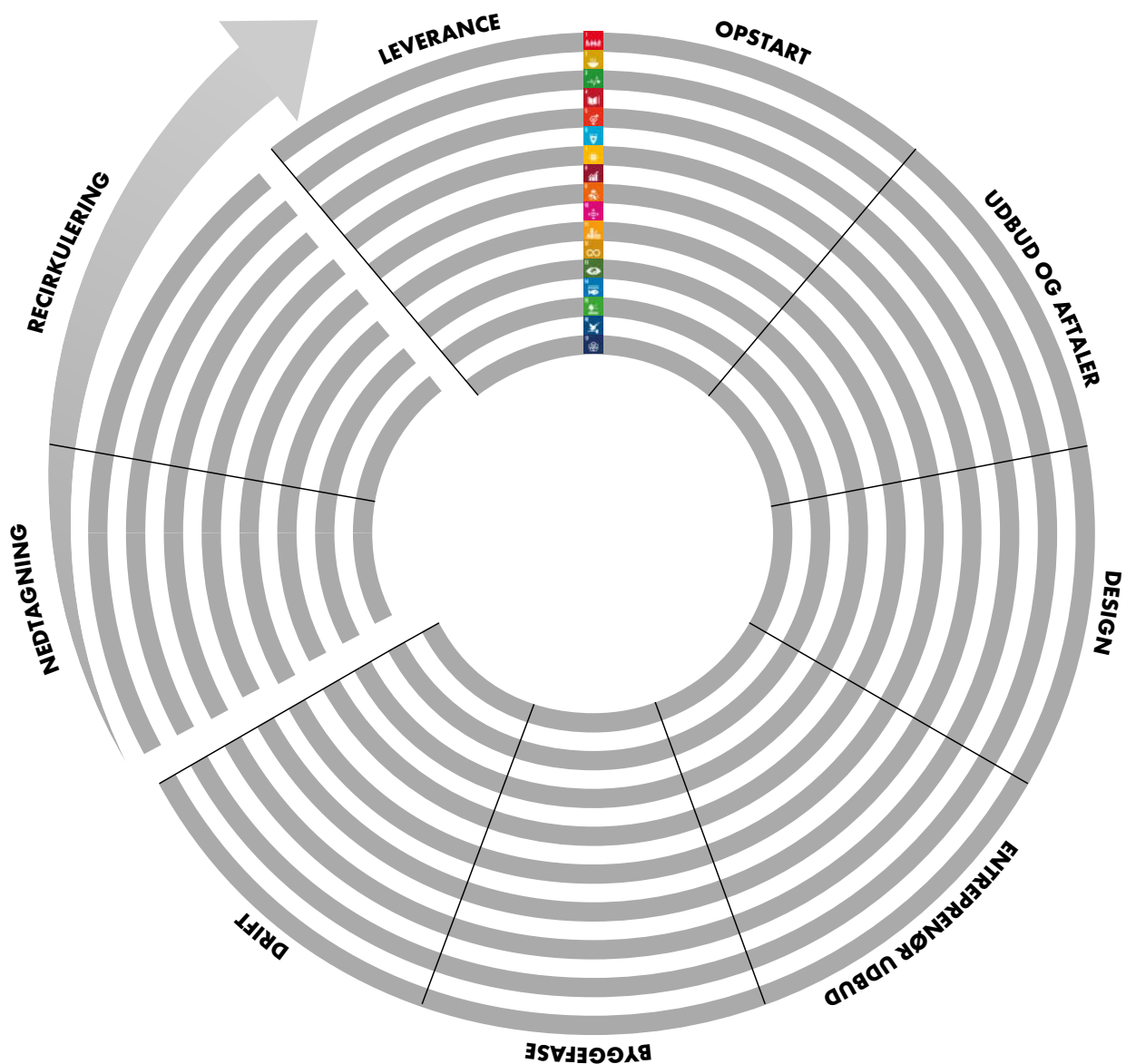
Trin 5: Leveranceteam og opstartsworkshop

Dialogværktøjet herunder viser de forskellige udviklings- og driftsfaser et byggeri gennemgår over dets levetid. Værktøjet er udviklet til at understøtte en opstartsworkshop på et byggeprojekt.

Listen er ikke udtømmende, men anbefalinger til fokus er baseret på dialog i Byggeriets Samfundsansvars arbejdsgruppe for Verdensmål.

Det kan både bruges i den helt tidlige visionsfase, men det kan også bruges når et leveranceteam er fundet og indsatser skal konkretiseres i en bæredygtighedsplan.

På de følgende sider findes en række spørgsmål til inspiration for dialogen omkring hver fase herunder. [Link til roadmap.](#)

Verdensmål 5

Idé/vision

- Er der tænkt i inklusion og universelt design?
- Kan vi arbejde med tryghedsskabende tiltag som overblik og belysning i de mørke timer af døgnet?
- Hvis der er en brugergruppe/advisory board, som skal følge projektudvikling, er der så lige repræsentation mellem køn (og alder)?

Udbud

- Tager vi højde for ligestilling mellem køn i teamsammensætning?
- Stilles der krav til arbejde med universelt design?
- Stilles der krav til reduceret bias i ansættelsesprocesser hos de medvirkende (større) virksomheder og lige løn for lige arbejde?

Design

- Hvordan er universelt design indarbejdet i projektmateriale?
- Er der arbejdet med tryghed og belysning i udearealer om aftenen?
- Kan bygningen skabe lys i et lokalområde? Er der samtidig mulighed for skærmet ophold inde i bygningen?
- Kan der arbejdes med "no dead ends" så der altid er to veje rundt i bygningen?
- Er der taget højde for driftspersonalet i forhold til teknikadgang og D & V?

Entreprenørudbud

- Er der krav til antal kvindelige lærlinge?
- Er der krav til faciliteter på byggepladsen som fx bedefaciliteter der kan aflåses ved brug?
- Kan der stilles krav om at tilbudsgivere har politik mod seksuel chikane eller en diversitetspolitik?
- Spørg til klagemekanismer på pladsen fx en anonym whistleblowerordning.

Udførelse

- Indgår psykologisk sikkerhed i plan for sikkerhed og sundhed?
- Er der forbud mod nøgenkalendere i skurvognen?
- Er der en klagemekanisme hvis medarbejderne oplever uønsket adfærd?
- Er der en beredskabsplan for håndtering af sager om seksuel chikane?

Verdensmål 8

Idé/vision

- Hvordan kan vi arbejde med at sikre anstændige jobs både i byggeproces og i designløsninger?
- Design
- I byggerier med arbejdspladser er der her taget højde for at designet understøtter et godt arbejdsmiljø gennem fx en strategi for universelt design mht. lys, lyd, luft, orientering, wayfinding, differentierede løsninger i inventar.
- Er designet vurderet i forhold til funktionsnedsættelser?
- Er der indarbejdet løsninger så driftspersonale har mulighed for at foretage udskiftning af materialer?
- Er der indarbejdet løsninger så driftspersonale kan komme til at vedligeholde teknikrum?
- Alt efter bygningstypologi, er der taget højde for arbejdsmiljø for bygningens brugere?

Entreprenørudbud

- Stilles der krav om at tilbudsgiver skal redegøre for valg af materialer med hensyn til brud på menneskerettigheder i produktionen?
- Kan vi indarbejde arbejds-klausuler og/eller beskæftigelses-klausuler og lærlingeklausuler i vores udbud?
- Skal tilbudsgiver redegøre for hvordan der arbejdes med lærlinge og tilknytning fx med lærlinge cafe som del af projektet?
- Skal tilbudsgivere redegøre for tiltag mod social dumping?

Udførelse

- Hvordan sikrer vi ordentlige arbejdsvilkår og et godt psykisk og fysisk arbejdsmiljø på vores byggeplads?
- Er der styr på bagudrettet værdikæder ift menneskerettigheder i produktion og udvinding af råmaterialer?
- Arbejdes der med en kontrolmekanisme for at minimere risikoen for social dumping på projektet?
- Kan vi få mellem 10-20 procent lærlinge på projektet?
- Hvordan kan vi indrette vores byggeplads, så der er plads til minoriteter?
- Har vi en due diligence proces for indkøb til byggepladsen?

Drift

- Er der taget højde for arbejdsmiljø?

Nedtagning

- Hvordan sikrer vi ordentlige arbejdsvilkår og et godt psykisk og fysisk arbejdsmiljø på vores byggeplads?
- Er der taget højde for det særligt fysisk hårde arbejdsmiljø ifm nedtagning?
- Er bygningen screenet for miljøskadelige stoffer?
- Er der en plan for tilstrækkelig sikkerhed for de udførende ved nedtag af gamle byggematerialer der indeholder miljøskadelige stoffer?
- Arbejdes der med en kontrolmekanisme for at minimere risikoen for social dumping på projektet?
- Kan vi få mellem 10-20 procent lærlinge på projektet?
- Hvordan kan vi indrette vores byggeplads, så der er plads til minoriteter?
- Har vi en due diligence proces for indkøb til byggepladsen?

Verdensmål 12

Idé/vision

- Kan vi genbruge eksisterende bygningsmasse fremfor at bygge nyt? (bevar eller forklar- princippet)
- Kan vi tænke i alternative materialer/konstruktioner for at sænke CO2-aftrykket på projektet?
- Kan vi arbejde med fleksibilitet så bygningen kan bruges til flere forskellige formål og brugergrupper?
- Kan vi arbejde med kloge kvadratmeter og minimere antallet af m2 eller arbejde med at minimere materialeforbrug til konstruktioner ved at dimensionere efter behov i stedet for standarder?
- Ønsker vi at fokusere primært på CO2/klima eller vil vi også fokusere på at minimere andre miljøbelastningskategorier, fx uønsket kemi, vandforbrug, biodiversitet?
- Kan vi tappe ind i et cirkulært resourcesystem og aftale genbrugte materialer enten direkte fra stedet eller fra resourcestrømme i nærheden af projektet?
- Hvordan vurderer vi balance mellem lavt CO2 (LCA) og høj robusthed (LCC)?
- Hvordan har vi impact på biodiversiteten i lokalområdet for vores projekt – og for der hvor vores byggematerialer er udvundet? Og hvordan kan vi tackle det?
- Hvad har aktørerne i markedet af løsninger, bygherre ikke kender til?

Opstart (opfølgning på visioner)

- Kan vi genbruge eksisterende bygningsmasse og transformere/renovere fremfor at bygge nyt?
- Kan vi tænke i alternative materialer/konstruktioner for at sænke CO2-aftrykket på projektet?
- Kan vi arbejde med kloge kvadratmeter og minimere antallet af m2?
- Ønsker vi at fokusere primært på CO2 eller vil vi også fokusere på at minimere uønsket kemi, vand, ressourcer Og biodiversitet?
- Kan vi tappe ind i et cirkulært affaldssystem og aftale genbrugte materialer enten direkte fra stedet eller fra affaldsstrømme i nærheden af projektet?
- Hvordan vurderer vi balance mellem lavt CO2 (LCA) og høj robusthed (LCC)?
- Hvordan har vi impact på biodiversiteten i lokalområdet for vores projekt – og for der hvor vores byggematerialer er udvundet? Og hvordan kan vi tackle det?
- Hvad har aktørerne i markedet af løsninger, bygherre ikke kender til?
- Villighed til at teste nye løsninger, teknologier, forretningsmodeller, og risiko herved.

Udbud (opfølgning på tidligere faser og særligt obs på følgende indgår i udbudskriterier):

- Kan udbuddet indeholde et vægtningskriterie for bæredygtighed fokuseret på ansvarligt forbrug og produktion? Det kunne være et ønske om at tilbudsgiver redegør for en proces for minimeret CO2, håndtering af affald, vurdering af kemi i produkter samt valg af produkter der ikke har en negativ indvirkning på miljø off-site.
- Kan vi stille krav til hvornår og hvordan LCA vurdering anvendes?

Design (opfølgning på foregående faser og særlig opmærksomhed på følgende)

- Er patineret ok? Er det ok at ting forgår og udskiftes? Eks at en træstolpe skal udskiftes hver 15 år. Kan vi stille krav til ikke bruge trykimprægneret træ?
- Co2 (LCA beregning) versus robusthed (LCC)?
- Vurderes design ift CO2 forbrug i både voluminstudier, konstruktionsprincipper, opbygning af bygningsdele og herved afledt CO2?
- Er designet fleksibelt i forhold til fremtidig brug?
- Er strategier for design til adskillelse indtænkt i designet?
- Hvordan minimerer vi affald i designproces (dimensioner og kollisionskontroller) som holder i byggeprocessen (minimerede fejl i udførelse)?
- Er der arbejdet med design, der tager højde for dimensionering af materialer, så der ikke er unødigt affaldsproduktion ved afskær?
- Design til drift (både med henblik på energiforbrug og tilgængelighed og vedligeholdelse)

Entreprenørudbud (opfølgning på foregående faser og særlig opmærksomhed på følgende)

- Kan udbuddet indeholde et vægtningskriterie for bæredygtighed fokuseret på ansvarligt forbrug og produktion? Det kunne være et ønske om at tilbudsgiver redegør for en proces for minimeret CO2 og jomfruelige ressourcer, håndtering af affald, vurdering af kemi i produkter samt valg af produkter der ikke har en negativ indvirkning på miljø off-site.

Udførelse

- Er bæredygtighed et fast punkt på byggemøder?
- Anvendes der el-køretøjer på pladsen?
- Hvilke eksisterende forhold er der for biodiversitet over og under terræn?
- Hvordan videreformidles bæredygtighedskrav til underentreprenører?
- Er der en plan for opfølgning på krav som indgår på fx byggemøder og tilsyn?
- Indgår krav til miljømærkede eller biogene materialer i indhentning af tilbud?
- Indhentes der EPD-information eller anden information om CO2 forbrug til materiale produktion? Indtænkes informationen i produktvalg eller er valg udelukkende baseret på økonomi?
- Er der tænkt i vejrforhold om minimeret energiforbrug til pladsen, både med automatisk tænd og sluk i containere, men også i udførelsesplan mht. lukning af råshus og tørring?
- Kan evt. skurby være miljømærket?

Drift

- Indgår bæredygtighedshensyn ift. Klima og miljø i drift og vedligeholdsplaner?
- Overholdes drift og vedligeholdsplaner?
- Er det muligt for drifterne og rengøringspersonalet at tilgå alle arealer og installationer?
- Ved udskiftning foreligger, der anbefalinger om at nye materialer fx træ ikke indeholder uønsket kemi fra trykimprægnering?

Nedtagning / recirkulering

- Kan man recirkulere materialer, der er taget ned, udenfor projektets materiale flow, altså kan materialerne indgå i andre byggeprojekter?
- Sorteres der i alle relevante fraktioner?
- Er der indgået aftaler med relevante aftagere af materialer til genbrug?

Verdensmål 17

Gennemgående spørgsmål for alle faser

- Hvilke udfordringer ser vi opstå i denne fase – og hvordan vi vil håndtere dem?
- Arbejder vi med et realistisk budget, der sikre vi kan opnå de bæredygtighedstiltag vi har besluttet os for at arbejde med?

Idé/vision

- Hvem har ansvaret for bæredygtighedsledelsen i overlevering mellem faser? Skriv ansvarlig på hver faseoverlevering.
- Skal projektet have en bæredygtighedsleder eller har projekteringslederen ansvaret?
- Hvilke krav opnår størst effekt på henholdsvis miljømæssig og social bæredygtighed? (Undgå liste med mange forskellige krav med lille effekt)
- Hvem sikrer opsamling og deling af læring mellem faserne og til sidst i projektet?
- Hvad gør vi med bæredygtighedstiltagene, hvis vi bliver pressede på tid og økonomi?
- Hvad er ideelt vs. Hvad er realistisk? Hør fra de forskellige dele af værdikæden.
- Hvilke udfordringer ser vi opstå allerede nu – og hvordan vi vil håndtere dem?
- Hvad er ambitionen, ufravigelige krav, og hvor kan vi gå på kompromis?
- Har vi en klagemekanisme på plads?
- Har vi en proces til håndtering af eventuelle klager?
- Har vi de rette politikker og handlingsplaner på plads til at arbejde ansvarligt med både miljømæssig og social bæredygtighed?

Udbud

- Hvordan er de enkelte projektlederes incitamentsstruktur?
  - Forfremmelsesstruktur?
  - Bonus og aflønning?
  - Spænder de ben?
- Indgår bæredygtighed som vægtningskriterier i udbuddet – både for sociale og miljømæssige aspekter?
- Kan samarbejde indgå som et konkret vægtningskriterie i udbuddet?

Design

- Afholdes der en opstartsworkshop, hvor bæredygtighedsambitioner og krav italesættes som ufravigelige krav?
- Er fokus på samarbejde del af opstartsworkshoppen?
- Er der en struktureret proces for efterlevelse af bæredygtighedsambitioner i designudviklingen?
- Er bæredygtighed en del af rådgivers kvalitetssikring?

Udførelse

- Onboarding af underentreprenører for at sikre forankring af bæredygtighedsmission og handlingsplan for bæredygtighed.
- Hvordan overdrager vi viden og hvordan forankre vi viden og aftaler om konkrete løsninger i de forskellige faser? (Vi anbefaler overdragelse ved alle faseskift)
- Er der udarbejdet en plan for opsamling på bæredygtighedstiltag der indgår i runderinger på plads? Vurderes det fx om maling er i overensstemmelse med miljøkrav?
- Er der en synlig og anonym klagemekanisme på byggepladsen?

Drift

- Indgår bæredygtighed som planer og beskrivelser for korrekt drift og vedligehold? Er der fx en beskrivelse af hvordan universelt design tiltag bevares eller at materialer ikke må indeholde uønsket kemi?

Foto: Jonathan Grevsen

4. Sammenfatning

Her slutter publikationen om arbejdet med den bæredygtige markedsdialog.

Som hjælp er der udarbejdet en kort oversigt over de initiativer virksomheden skal behandle i arbejdet med at forbedre den bæredygtige markedsdialog.

- » Afklar i hvilken betydning den nye EU-lovgivning har for virksomheden
- » Udarbejd en dobbelt væsentlighedsanalyse
- » Udarbejd en bæredygtighedsstrategi for virksomheden – se på mission, vision og værdier
- » Udarbejd en Bæredygtighedsvision for projektet
- » Forberedelse til markedsdialog – markedsanalyser, partnerskaber og offentliggørelse af bæredygtighedsvision
- » Udarbejdelse af krav – bæredygtighed som tildelingskriterie eller krav
- » Overvejelser til udbud og vægtning

Foto: Jonathan Grevsen

5. Mere viden og hjælp

Find rundt i alle ESG-betegnelserne

Anvend den holistiske bæredygtighedsordbog

Bæredygtighedsstrategi

Forløbet Business Plan Earth kan hjælpe med at få lavet konkrete målsætninger og prioriteringer af verdensmål og ESG ([link](#)).

Bæredygtighedsledelse

Værdibyg har en vejledning ([link](#)).

Bæredygtighedsprogram og -plan

Værdibyg har en vejledning ([link](#)).

Tillægget til ydelsesbeskrivelsen om bæredygtighed

([link](#)).

Overblik over virksomhedens udledning

Klimakompasset giver overblik over virksomhedens udledning af drivhusgasser og få idéer til, hvordan man målrettet kan nedbringe virksomhedens klimaaftryk ([link](#)).

LCA

Gratis værktøj [LCA Byg](#).

Oversigt over LCA værktøjer hos videncenter for bæredygtigt byggeri ([link](#)).

Klimakrav i bygningsreglementet

Klimakrav i bygningsreglementet, Social- og Boligstyrelsens vejledning.

Grønne udbud

Gennemførelse af grønne udbud, Konkurrence – og Forbrugerstyrelsen, vejledning.

Dialog i udbudsprocessen

Værdibygs vejledning [Dialog i udbudsprocessen](#).

Konkurrence- og forbrugerstyrelsens vejledning [Dialog før og under udbudsprocessen](#).

Den ansvarlige indkøber

Værktøjer til markedsdialogen ([link](#)).

Charter for samfundsansvar

Formål

Charter for samfundsansvar er en fælles hensigtserklæring.
Alle medlemmer af Byggeriets Samfundsansvar (BSA) underskriver.
Skal aktivt bestræbe sig på at arbejde med Charterets principper i sit ejendoms-, bygge og anlægsvirke.

Charteret er baseret på

Den tredobbelte
bundlinje

FN's Global Compact
principper

FN's verdensmål for
bæredygtig udvikling

Princip 1

Mennesker
Anstændige arbejdsforhold
Social inklusion

Princip 2

Miljø og klima
Bæredygtige byggematerialer
Affald og energi

Princip 3

Økonomi
Etisk og økonomisk ansvarlighed
Totaløkonomisk tilgang

S

E

G

De tre principper vurderes på følgende niveauer

Niveau A

Egen organisation
Overholdelse af principper
i egen organisation

Niveau B

Samarbejdspartnere
Samarbejdspartneres håndtering
af samfundsansvar

Niveau C

Interessenter
Dialog med myndigheder, beboere
og øvrige interessenter

Byggeriets Samfundsansvar er en landsdækkende interesseorganisation, der samler frontløberne på tværs af værdikæden i ejendoms-, bygge- og anlægsbranchen. Sammen med vores godt 100 medlemmer arbejder vi for at omsætte FN's Global Compact og verdensmålene for bæredygtig udvikling gennem et Charter for samfundsansvar, hvor vores medlemmer forpligter sig til at arbejde for ordentlige arbejdsforhold, diversitet og bæredygtige løsninger i branchen.

Finansieret af

